MARTINI BECANI

SOCIETATIS IESV THEOLOGI, ET IN CÆSAREA ACADEMIA VIENNENſi Profeſſoris

EPISTOLA

AD

ILLVSTREM VIRVM,

De oratione pro defunctis.

MOGVNTIÆ,
Typis IOANNIS ALBINI.

ANNO M. DC. XV.

Digitized by Google

EPISTOLA

MARTINI BECANI, SOCIETATIS IESV THEOLOGI, AD ILLVSTREM VIRVM, *DE ORATIONE PRO DEFVNCTIS.*

1. NON ita pridem, Illuſtris Domine, ab autore Caluiniano ſchedam mihi obtuliſti, in qua ille ſolido, vt putabat, argumento conatus eſt orationem pro defunctis, quam Catholici antiquo more vſurpant, penitus labefactare & refellere. Quis author ille ſit, nolim cu-

rioſè perſcrutari, præſertim cum nec meâ magnopere interſit; nec ad rem, de qua agitur, diſcutiendam neceſſarium. Hoc vnum ex te audire memini, eſſe hominem dignitate illuſtrem, & opinione virtutis ac doctrinę apud Caluiniſtas celeberrimum. Porro argumentum, quo vtebatur, eſt huiuſmodi:

Quidquid nō eſt ex fide, eſt peccatú:
Orare pro mortuis non eſt ex fide:
Ergo eſt peccatum.

Probatio minoris.

Quidquid fit cum dubitatione vel hęſitatione aliqua, non eſt ex fide:
Orare pro mortuis, fit cum dubitatione vel hæſitatione aliqua:
Ergo non eſt ex fide.

Huius ſyllogiſmi maior probatur, quia fides eſt hypoſtaſis rerum ſperandarum. Si hypoſtaſis, non admittit hæſitationem.

Minor probatur, quia qui orant pro mortuis, ignorant ſtatum mortuorum, id eſt, vtrum mortui ſint ex numero ſaluorum vel damnatorum.

pro

pro quibus nullis opus orationibus: an verò ex iis, qui Purgatorij pœnis ad tempus addicuntur, pro quibus forſan locum haberent, aut habere poſſent preces pro illorum liberatione conceptæ.

2. De hoc argumento (quod totidem verbis ab authore propoſitum eſt) quid equidem ſentirem, amicè ac familiariter ſciſcitatus es. Dixi tunc breuiter, quod occurrebat. Nunc, quia aliquid otij à prælectionibus Academicis nactus ſum, paulò fuſiùs rem explicabo. Non quod neceſſe ſit, Te hominem Catholicum, & in ſimilibus controuerſiis probè verſatum, à me inſtrui: ſed quia mei officij eſt, honeſtæ amicorũ poſtulationi morem gerere. Igitur de toto negotio ſic ſentio. Primo, Bonum ac vtile eſſe, orare pro defunctis. Secundo, Argumentũ, quod in contrarium adfertur, niti tribus principiis, quorum primum infirmum eſt; reliqua apertè falſa. Tertio, idem argumentum in aduerſariũ retorqueri poſſe. Hęc tria, eo ordine,

quo propoſita ſunt, ſigillatim demonſtrabo.

BONVM AC VTILE eſt, orare pro defunctis.

3. Primò igitur, quod bonum ac vtile eſt, orare pro defunctis, dupliciter probari poteſt. 1. Ex Scriptura. 2. ex communi praxi & iudicio primitiuæ Eccleſiæ. Ex Scriptura habemus luculentum teſtimonium, lib. 2. Machab. cap. 12. v. 43. vbi Iudas Machabæus iuſſit offerri ſacrificium pro defunctis. Et factum eius ibidem approbatur his verbis: *Sancta ergo & ſalubris eſt cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis ſoluantur.* Quod autem libri Machabæorum ſint verè ſacri & canonici, teſtatur Gelaſius Papa in Concilio Romano (vt habetur Tom. 2 Conciliorum) Auguſtinus lib. 2. de doctrina Chriſtiana cap. 8. Innocentius Primus epiſtola 3 ad Exuperium capite 7. & plerique alij. Nec obſtat, quod in Hebræorum Canonem relati non

ti non ſint. Nam Canon iſte, tempore Eſdræ conſignatus eſt, cùm libri Machabæorum nondum exſtarent. Non igitur in illum Canonem referri poterant.

4. De communi praxi & iudicio primitiuæ Eccleſiæ, ſcribit Auguſtinus in libro de cura pro mortuis gerenda, cap. 1. his verbis: *In Machabaorum libris legimus, oblatum pro mortuis ſacrificium. Sed, etſi nuſquam in Scripturis veteribus legeretur, non parua tamen eſt vniuerſæ Eccleſiæ, quæ in hac conſuetudine claret, authoritas: vbi in precibus Sacerdotis, quæ Domino Deo ad eius altare funduntur, locum ſuum habet etiam commendatio mortuorum.* Et cap. 4. *Nō ſunt prætermittendæ ſupplicationes pro ſpiritibus mortuorum, quas faciendas pro omnibus in Chriſtiana & Catholica ſocietate defunctis ſuſcepit Eccleſia.*

5. Porro, quanti momenti in hoc puncto ſit vniuerſæ Eccleſiæ authoritas, ex eo generatim cōſtare poteſt, quod Eccleſia in rebus ad fidem & ſalutem pertinentibus, errare non poſ-

ſit. Eſt enim *firmamentum & columna veritatis*; contra quam portæ inferi nunquam præualebunt. Speciatim verò ex alio triplici capite. Primo, quia Eccleſia in hoc puncto ſequitur exemplum Iudæ Machabæi, quod à Scriptura approbatum eſt, vt paulò ante oſtendi. Secundo, ſequitur doctrinam & inſtitutionem Apoſtolorum, vt teſtatur Chryſoſtomus hom. 69. ad populum: *Non temerè*, inquit, *ab Apoſtolis hæc ſancita fuerũt, vt in tremendis myſteriis defunctorum agatur cõmemoratio*. Et ante illum Tertullian. in libro de corona militis. Tertio, quia hæretici olim habiti ſunt, qui in hoc puncto ab Eccleſia diſſentiebãt, vt patet ex Auguſtino lib. de hæreſibus cap. 53. vbi ſic ſcribit: *Aeriani ab Aerio quodam ſunt nominati, qui cùm eſſet presbyter, doluiſſe fertur, quod Epiſcopus non potuit ordinari: & in Arianorum hæreſim lapſus, propria quoque dogmata addidiſſe nonnulla, dicens, orare vel offerre pro mortuis oblationem non oportere.* De quo plura vide apud Epiphan. hæreſi 75.

AR-

ARGVMENTVM, quod contra adfertur, nititur infirmis & falſis principiis.

6. Argumentum, quo aduerſarius vſus eſt, nititur his tribus principiis. Vno, quod illud Apoſtoli, Rom. 14. v. 23. *Omne, quod non eſt ex fide, peccatum eſt*; intelligendum ſit de ea fide, quam idem Apoſtolus Heb. 11 v. 1. dicit eſſe *hypoſtaſin ſeu ſubſtantiam rerum ſperandarum, argumẽtum non apparentiũ.* Altero, quod hæc fides excludat omnem dubitationem & ignorantiam, etiam illam, qua quis ignorat ſtatum illius, pro quo orat: adeo vt is non cenſeatur orare ex fide, ſed contra fidem, qui dubitat aut ignorat, in quo ſtatu alter ſit, pro quo orat. Tertio, quod generatim loquendo, quicunque, orat pro defunctis, ignoret ſtatum, in quo ſunt.

7. At primum principium, vel falſum,

ſum, vel certè infirmum eſt. Nam pleríque Scripturæ Interpretes apertè docent, fidem, de qua Apoſtolus loquitur, non ſumi pro hypoſtaſi rerum ſperandarum (quod tamen vt certum & indubitatum ſupponit author Caluinianus) ſed potius pro perſuaſione ſeu dictamine conſcientiæ, quo quis iudicat, hoc vel illud ſibi licitum eſſe, aut prohibitum. Itaque hunc eſſe ſenſum Apoſtoli; Tunc hominem peccare, quando agit contra dictamen, vel perſuaſionem propriæ conſcientiæ. Quidquid enim fit reclamante & renitente conſcientia, ſiue alias ex ſe bonum, ſiue malum ſit, peccatum eſt. Atq; ita ſentiunt Chryſoſtomus, Ambroſius, Theodoretus, Theophylactus, Oecumenius, & alij in Commentario illius loci. Et præterea Innocentius Papa cap. finali, de præſcriptionibus. Item ex recentioribus, nō modo Catholici, ſed etiam Caluinus ipſe: *Merito*, inquit, *præuaricationis arguitur, qui contra teſtimonium conſcientiæ pergit.*

8. Et

8 Et hunc eſſe legitimum ſenſum Apoſtoli, patet ex decurſu totius capitis Inſtruit enim nouos Chriſtianos, (qui partim ex Iudæis, partim ex gentilib. conuerſi erant ad Chriſtum) quomodo deberent ſe gerere in vſu ciborum. Iudæi putabãt legem Moſaicam de ciborum diſcrimine adhuc ſeruandam eſſe: ac proinde abſtinebant ab iis cibis, qui ſecundum legem Moſaicam erant immundi & prohibiti. Gentiles verò nullum faciebant diſcrimen inter cibos, ſed promiſcuè omnibus vtebantur. Hinc oriebatur contentio inter illos. Nam Iudæi iudicabãt gentiles malè agere, quod à certis cibis non abſtinerent. Et viciſſim gentiles iudicabant Iudęos ſuperſtitioſos eſſe, quod abſtinerent. Vtroſque arguit & inſtruit Apoſtolus in toto capite. Ac primum ſic ait: *Is, qui manducat, non manducantem non ſpernat. & qui non manducat, manducantem non iudicet: Deus enim illum aſſumpſit.* q. d. Gentilis, qui manducat cibos lege prohibitos, non ſpernat Iudæ-

Iudæum abſtinentem ab eiuſmodi cibis. Et Iudæus, qui abſtinet, non iudicet Gentilem male agere, ſi non abſtineat. *Vnuſquiſque in ſuo ſenſu abundet.* id eſt, cùm iſta res de ciborum diſcrimine ſit indifferens (ſpectando præcisè legem Moſaicam, quæ tunc erat abrogata) quiſque ſentiat & faciat, quod ſibi videtur. Iudæus abſtineat; gentilis manducet, ſi vult. Neuter tamen alterum iudicet, quaſi malè agat. *Nam qui manducat, Domino manducat: gratias enim agit Deo: Et qui non manducat, Domino nō manducat, & gratias agit Deo.* Oſtendit neutrum malè agere, ac proinde neutrum temerè iudicandũ eſſe. Nam gentilis, qui manducat cibos lege Moſaica prohibitos, ad Dei gloriam manducat: Et Iudęus qui abſtinet, ad Dei gloriam abſtinet. Vterque enim gratias agit Deo; ille, quia promiſcuè vtitur omnibus: hic, quia veſcitur licitis, & lege Moſaica cōceſſis. *Non ergo amplius inuicem iudicemus: ſed hoc iudicate magis, ne ponatis offendiculum fratri vel ſcandalum,* id eſt:

eſt: Quandoquidem oſtendi vtrunque bene agere, & Iudæum abſtinendo, & gentilem manducando cum gratiarum actione, non amplius debet alter alterum iudicare, quaſi male agat. Hoc tamen cauendum eſt, ne alter alterum in hac parte offendat, aut ſcandalizet. *Scio & confido in Domino Ieſu, quia nihil commune per ipſum, niſi ei, qui exiſtimat quid commune eſſe, illi commune eſt.* Vbi *commune* idem eſt quod immundum, ſeu lege Moſaica prohibitum, vt patet ex alio loco, Actor. 10. 14. *Nunquam manducaui omne commune & immũdum.* Eſt ergo ſenſus: Scio legem Moſaicam, quæ ponit diſcrimen inter cibos mundos & immundos, à Chriſto abrogatam eſſe, ac proinde nullam eſcam apud Chriſtianos immundam eſſe vi legis Moſaicæ, niſi ei, qui ex erronea conſcientia iudicat immundam eſſe, eo quod putet legem Moſaicam ex ea parte adhuc obligare. De quo infra ſubdit: *Qui autem diſcernit, ſi manducauerit damnatus eſt; quia non ex fide. O-*

mn

mne autem, quod non eſt ex fide, peccatum eſt. q. d. Qui diſcernit inter cibos mũdos & immundos, exiſtimans non licere manducare immundos, ſi nihilominus manducat, proprio iudicio damnatus eſt, quia facit contra perſuaſionem ſeu dictamen propriæ conſcientiæ. Quidquid autem fit contra dictamen propriæ conſcientiæ, peccatum eſt.

9. Ex quo diſcurſu manifeſtè colligimus, Apoſtolum non loqui de ea fide, quæ eſt ſubſtantia rerum ſperandarum, & à qua propriè fideles nominamur: ſed de ea, quæ conſiſtit in perſuaſione conſcientiæ circa honeſtatem vel turpitudinem facti. Eſt autem magnum diſcrimen inter vtramque fidem. Nam prior verſatur circa myſteria à Deo reuelata: poſterior circa res licitè faciendas aut non faciendas. Priori credimus vera eſſe, quæ à Deo reuelata ſunt: poſteriori iudicamus, licitè aliquid fieri vel non fieri poſſe. Prior excludit omnem errorem circa ſuum obiectum: poſterior poteſt

teſt eſſe cum errore. Nam qui credit vera eſſe, quæ à Deo reuelata ſunt, nõ errat. At qui iudicat hoc licitum, illud prohibitum eſſe, poteſt errare, & ſæpe errat. De priori loquitur Apoſtolus Hebr. 11. 6. *Sine fide impoſſibile eſt placere Deo*. Et Rom. 3. 28. *Arbitramur hominem iuſtificari per fidem*. De poſteriori intelligenda eſt Regula iuris in 6. *Poſſeſſor malæ fidei non præſcribit*. Et axioma Iureconſultorum, *Ad præſcriptionem requiritur bona fides*: vt interpretatur Innocentius in Magno Concilio Lateranenſi, cùm ait: *Quoniam omne, quod non eſt ex fide, peccatum eſt, ſynodali iudicio definimus, vt nulla valeat abſque bona fide præſcriptio, tam canonica, quàm ciuilis; cùm generaliter ſit omni conſtitutioni & conſuetudini derogandum, quæ abſque mortali peccato non poteſt obſeruari. Vnde oportet, vt qui præſcribit, in nulla temporis parte habeat rei alienæ conſcientiam*. Quæ verba referuntur in iure canonico, capit. finali, de præſcriptionibus.

10. Ex dictis formo tale argumentũ.

Apo-

Apoſtolus Rom, 14. agit de Iudæis & gentilibus ad Chriſtum cõuerſis, qui habebant cõtrarias perſuaſiones, nõ circa myſteria fidei à Deo reuelata, ſed circa cibos licitè manducandos, vel non manducandos. Iudæi putabant aliquos illicitos & immundos eſſe: Gentiles, nullos eſſe illicitos aut immundos. Neutri tamen ex ea parte erant culpandi; quia perſuaſio illorum, licet eſſet contraria, erat tamen de re (ſaltem eo tempore) indifferente. At ſi fuiſſet contraria perſuaſio circa myſteria fidei à Deo reuelata, non fuiſſet de re indifferente, nec vtrique fuiſſent ſine culpa. Nõ enim licet de myſteriis à Deo reuelatis habere contrarias perſuaſiones: nec ibi locum habet, quod dicit Apoſtolus: *Vnuſquiſque in ſuo ſenſu abundet.*

11. Hæc ſufficiant de primo principio. Ex quo ſi aduerſarius velit aliquid concludere, formandus erit hic ſyllogiſmus: Quicunque facit aliquid contra dictamen propriæ conſcientiæ, peccat: At Catholici, dum orant

pro

pro defunctis, faciunt aliquid contra dictamen propriæ conſcientiæ: Ergo peccant. In quo ſyllogiſmo maior vera eſt, ſed minor falſa. Non enim Catholici iudicant in conſcientia, illicitum eſſe orare pro defunctis; ſed licitum & laudabile. Non ergo orant cõtra dictamen ſuæ conſcientiæ; ſed ex dictamine ſuæ conſcientiæ.

Alterum principium diſcutitur.

12. Alterum principium aduerſarij eſt, fidem Chriſtianam, quæ eſt hypoſtaſis rerum ſperandarum, excludere omnem penitus dubitationem, etiã illam, qua quis ignorat ſtatum illius, pro quo orat. Hoc apertè falſum eſt. Solum excludit dubitationem circa proprium obiectum, id eſt, circa articulos à Deo reuelatos, qui per fidem creduntur. Nam de illorum veritate non licet dubitare. At de aliis rebus, quæ à Deo reuelatæ non ſunt, ſalua fide, dubitari poteſt, v. g. Non licet du-

bitare de Trinitate perſonarum in Deo, de morte & paſſione Christi, de eiuſdem reſurrectione & aſcenſione ad cœlos, de miſsione Spiritus Sancti, de futura mortuorum reſurrectione: quia hæc omnia à Deo reuelata ſunt. Poteſt tamen aliquis, ſalua fide, dubitare, an perſonæ diuinæ, præter tres ſubſiſtentias relatiuas, habeant aliquam ſubſiſtentiam abſolutam? an Chriſto in ſua paſsione dextrum, an ſiniſtrum latus fuerit lanceâ perforatum? an Chriſtum ad cœlos aſcendẽtem comitati ſint Adam & Eua? an Spiritus Sanctus æqualiter datus ſit omnibus, quibus in Pentecoſte datus eſt? àn omnes mortui reſurrecturi ſint in eadem corporis quantitate? Nam hæc & ſimilia, ſpeciatim à Deo reuelàta non ſunt.

13. Idem dico in noſtro caſu. Nam qui orat pro ſe vel pro alio, non debet dubitare de iis, quæ ſub fidem cadũt: poteſt tamen dubitare de aliis, quæ ſub fidem non cadunt. V.g. Non debet dubitare de his duobus. Primo, quod

quod Deus promiſerit ſe exauditurũ noſtras orationes, ſi debito modo ab eo aliquid petamus, & aliunde nihil obſtet. Secundo, quod Deus ſit verax & fidelis in promiſſis. Nam vtrumq; cadit ſub fidem: vtrumque à Deo reuelatum eſt. Prius quidem, Ioann. 16. 23. *Amen amen dico vobis, ſi quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* Poſterius verò, Heb. 10. 24. *Fidelis eſt, qui repromiſit.* Igitur, qui orat Deum, de neutro debet dubitare, iuxta illud Iacobi cap. 1. v. 5. *Si quis veſtrum indiget ſapientia, poſtulet à Deo, qui dat omnibus affluenter, & non improperat: & dabitur ei. Poſtulet autem in fide, nihil hæſitans. Qui enim hæſitat, ſimilis eſt fluctui maris, qui à vento mouetur & circumfertur. Non ergò æſtimet homo ille, quod accipiat aliquid à Domino.*

14. Poteſt tamen, qui orat, ſalua fide dubitare de his tribus. Primo, an impetraturus ſit, quod petit pro ſe. Secundo, an impetraturus ſit, quod petit pro altero. Tertio, in quo ſtatu ſit alter, pro quo aliquid petit. Nam

hæc tria non ſunt ſpeciatim à Deo reuelata, vt oſtendam de ſingulis.

15. Ac primo, qui orat, ſalua fide dubitare poteſt, an ſit impetraturus, quod petit pro ſe. Quamuis enim certa ac infallibilis ſit hæc Dei promiſſio, *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis:* non tamen eſt abſoluta, ſed conditionata. Debet enim intelligi cum hac duplici conditione. Vna, *Dabitur vobis*, ſi piè & perſeueranter petieritis. (Luc. 11. 8. & cap. 18. 5.) Altera, *Dabitur vobis*, ſi expediat. At nos ſæpe dubitamus, an expediat, nec ne. Et reuera ſæpe non expedit, quãdo putamus expedire. Habemus clarum exemplum in Apoſtolo Paulo, qui ter Dominum rogauit, vt auferretur ab eo ſtimulus carnis. Et ſine dubio putabat expedire, vt id fieret. Et tamen non expediebat: ideoque quod petiuit, non impetrauit. Sic enim de ſeipſo teſtatur 2. Corinth. 12. 7. *Ne magnitudo reuelationum extollat me, datus eſt mihi ſtimulus carnis meæ Angelus Sathanæ, qui me colophizet. Propter*

pter quod ter Dominum rogaui, vt diſcederet à me. Et dixit mihi: Sufficit tibi gratia mea: nam virtus in infirmitate perficitur. Vnde Auguſtinus tract. 7. in Ioann. *Nouit Deus, quid nobis expediat. Id agamus tantum, vt cor noſtrum ſanum ſit à peccatis. Et quando flagellamur forte in corpore, ipſum deprecemur. Rogauit eum Paulus Apoſtolus, vt auferret ab eo ſtimulum carnis, & noluit auferre. Nunquid perturbatus eſt, & nunquid contriſtatus dixit ſe deſertum? Magis dixit ſe non deſertum, quia non ablatum eſt, quod volebat auferri, vt illa infirmitas ſanaretur.*

16. Secundo, poteſt quis ſalua fide dubitare, an impetraturus ſit, quod petit pro alio: idque ex duplici capite. Primò; quia Deus non promiſit ſe exauditurum orationes noſtras, quas fundimus pro aliis, ſed quas fundimus pro nobiſipſis, vt paſſim docent Theologi cum Auguſtino tract. 102. in Ioann. vbi explicans illam Chriſti promiſſionem: *Si quid petieritis Patrē in nomine meo, dabit vobis:* ſic habet: *Ita ſane intelligendum eſt, quod ait, Dabit*

vobis, vt ea beneficia ſignificata ſciantur his verbis, quæ ad eos, qui petunt, propriè pertinent. Exaudiuntur quippe omnes Sancti pro ſeipſis: non autem pro omnibus exaudiuntur vel amicis, vel inimicis ſuis, vel quibuslibet aliis: quia non vtcunque dictum eſt, Dabit, ſed, Dabit vobis. Secundo, quia ſæpe fit, vt alius, pro quo aliquid petimus, indignus ſit propter ſua flagitia, vt notat D. Thomas in 2. 2. q. 83. art. 7. ad 2. his verbis: *Contingit quandoque, quod oratio pro alio facta non impetrat, etiamſi fiat piè & perſeueranter, propter impedimentum, quod eſt ex parte eius, pro quo oratur.* Et hoc dupliciter confirmari poteſt. Primò, teſtimonio Dei, qui apud Ieremiam cap. 7. v. 16. ait: *Tu ergo noli orare pro populo hoc, quia non exaudiam te.* Cauſam addit, *quia libant Diis alienis, & ad iracundiam me prouocant.* Et cap. 15. v. 1. *Si ſteterit Moſes & Samuel coram me, non eſt anima mea ad populum iſtum.* Secundo, exemplo Chriſti & Stephani protomartyris. Nam Chriſtus orauit pro omnibus crucifigentibus ſe, Lucæ 23. v. 34. *Pater*

ter dimitte illis: non enim ſciunt, quid faciunt. Et ſimiliter Stephanus pro omnibus lapidantibus ſe, Act. 7. 59. *Domine, ne ſtatuas illis hoc peccatum*. Et tamen neuter pro omnib. impetrauit, quia propter ſuperbiam & duritiam cordis non erant digni.

17. Tertio, poteſt quis ſalua fide dubitare de ſtatu alterius, pro quo orat. Poteſt enim dubitare, dignus an indignus ſit: iuſtus an impius: prædeſtinatus an reprobus: viuens an mortuus: in cœlo an apud inferos. Et ſic deinceps. Hæc enim ſub fidem non cadunt. Certè Stephanus, cùm oraret pro lapidantibus, non ſciebat, in quo ſtatu quiſque illorum eſſet: an ſcilicet ex eorum numero, quibus ad ſalutem profutura eſſet oratio, ſicut profuit Saulo: an ex aliorum numero, quibus profutura non eſſet, cuiuſmodi erant plerique Phariſæi. Et tamen pro omnibus, ſine exceptione, orauit: *Ne ſtatuas illis hoc peccatum*. An ideo oratio eius non fuit ex fide? Abſit. Similiter Apoſtolus Paulus, dum Romæ eſ-

ſet in vinculis, ſcribebat Epheſiis & Coloſſenſibus, vt inſtanter & omni tempore pro ipſo orarent (Eph. 6. 19. & Coloſſ. 4. 3.) Nec dubium eſt, quin id fecerint. Et tamen, dum poſtea, elapſo temporis interuallo, pro abſente orarent, merito poterant dubitare, in quo ſtatu ipſe tunc eſſet: an adhuc Romæ teneretur in vinculis, an capite iam plexus, an alio ablegatus eſſet. An ideo non orabant ex fide? Et quid opus eſt antiquis exemplis? Hoc ipſo tempore, non modo Catholici, ſed etiam Lutherani & Caluiniſtæ, frequenter orant pro abſentibus ægrotis: Et dum orant, ſæpe neſciunt, viui an mortui ſint, pro quibus orant. Nec ideo putant ſe peccare, quaſi nō orent ex fide.

Tertium principium diſcutitur.

18. Tertium aduerſarij principium eſt, eos, qui orant pro defunctis, ignorare illorum ſtatum. Quod etiam falſum

ſum eſt, ſi abſolutè & ſine limitatione aſſeratur. Nam duobus modis poteſt aliquis orare pro defunctis. Primo generatim pro iis omnibus, qui ſunt in Purgatorio, quicunq; tādem illi ſint. Et ſic non ignorat ſtatum eorum, pro quibus orat. Imo melius perſpectum habet, quàm ſtatum aliorum, qui nobiſcum viuunt. Nam de illis, qui in Purgatorio ſunt, determinatè hęc nouit. Primo, quod habeāt fidem, ſpem, charitatem; & conſequenter, quod ſint in ſtatu gratiæ. Secundo, quod certo futuri ſint hęredes vitæ æternę. Tertio, quod antequam adeant hæreditatem vitæ æternę, debeant prius aliqd ſuſtinere ac pati. Quarto, quod per noſtras preces & ſuffragia iuuari poſſint, vt citius ab illa pœna liberentur. At de illis, qui adhuc degunt in hac vita, tam multa in hoc genere nō nouit. Si ergo, ſalua fide, poteſt orare pro degentibus in hac vita, quorum ſtatum ignorat; multo magis pro degentibus in Purgatorio, de quorum ſtatu non dubitat.

19. Secundò, poteſt ſpeciatim orare pro hoc aut illo defuncto in particulari, vt v.g pro patre aut matre. Et ſic, vt plurimum, verum eſt, quod ignoret ſtatum illius, pro quo orat. Nõ enim certo ſcit, an pater, pro quo orat, ſit in Purgatorio, an alibi. Nec ideo tamen, aut male, aut fruſtra orat. Non male, quia non requiritur in orante, vt ſciat ſtatum illius, pro quo orat, vt iam oſtenſum eſt. Poteſt enim orare cum hac conditione: Offero tibi Domine has preces pro parente meo defuncto, ſi indiget. Nec fruſtra, quia etiamſi nihil impetret ei, pro quo orat (quod ſæpe fit) non ideo vacua & infructuoſa eſt oratio. Prodeſt enim ipſi oranti, iuxta illud Dauidis, Pſalm. 34. v. 13. *Oratio mea in ſinu meo conuertetur*, id eſt, Tametſi non proſit aliis, pro quibus oraui (quia indigni ſunt) ego tamen non ſum fruſtratus mea mercede, vt explicat Diuus Thomas in 2. 2. quæſt. 83. artic. 7. ad 2. Simile eſt illud Matthæi 10. 13. *Intrantes autem domum, ſalutate eam, dicentes: Pax huic*

huic domui. Et, ſi quidem fuerit domus illa digna, veniet pax veſtra ſuper eam: ſi autem non fuerit digna, pax veſtra reuertetur ad vos.

20. Vt hoc melius intelligatur, notandum eſt, ex communi ſententia Theologorum, orationem hominis iuſti, præterquam quod adferat menti conſolationem ſpiritualem, habere triplicem vim ſeu efficaciam. Vnã merendi, quatenus procedit ex charitate. Alteram ſatisfaciendi, quatenus eſt pœnalis. Tertiam impetrandi, quatenus eſt petitio. Vide D. Thomam in 2. 2. q. 83. art. 15. & in Supplemento q. 15. artic. 1. Valentiam Tom. 3. diſp. 6. q. 2. p. 4. Cardinalem Bellarminum lib. 1. de Indulgentiis cap.

21. Prima efficacia eſt illi communis cum quouis opere bono, quod procedit ex charitate. Nam omne opus bonum hominis iuſti in hac vita, quod à charitate vel elicitur, vel imperatur, meritorium eſt, vt docet D. Thomas priori loco citato. Sicut è contrario, quod procedit ab homine, qui nõ ha-

bet charitatem, quantumuis alioqui bonum & honeſtum videatur, non eſt meritorium, iuxta illud Apoſtoli 1. Corinth. 13. 1. *Si linguis hominum loquar & Angelorum, charitatem autem non habeam, factus ſum velut æs ſonans, aut cymbalum tinniens. Et ſi diſtribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & ſi tradidero corpus meum, ita vt ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodeſt.*

22. Altera efficacia illi communis eſt cum quouis opere pœnali. Nam omne opus hominis iuſti, quod in executione aliquam pœnam vel moleſtiam adfert operanti, ſatisfactoriũ eſt pro pœna temporali peccatis debita. Hinc vſitatum eſt in Eccleſia Catholica, vt Sacerdotes imponant pœnitentibus aliquod opus laborioſum pro ſatisfactione, vt v. g. ieiunium, flagellationem corporis, longam orationem, & ſimilia pietatis exercitia. Nã ſicut per confeſſionem & abſolutionem tolluntur peccata, quoad culpã; ſic per opera pœnalia tolluntur quoad pœ-

ad pœnam. Vtrunq; tamen ſit ex meritis Chriſti, quæ nobis per eiuſmodi media applicantur.

23. Tertia efficacia eſt illi propria ac peculiaris. Nam ſicut ieiunio, præter communem vim merendi ac ſatisfaciendi, peculiare eſt corpus macerare, & ſpiritui ſubiicere: eleemoſynæ, proximorum miſeriæ ſuccurrere: ſic orationi, aliquid à Deo impetrare. Nam ideo propriè oramus ſeu petimus, vt impetremus, iuxta illud Mat. 7.7. *Petite, & dabitur vobis.*

24. Hinc infero, orationem hominis iuſti in hac vita, nunquam eſſe ſine fructu. Tametſi enim non ſemper impetrat, quod petitur; nihilominus retinet efficaciam merendi & ſatisfaciendi. Nam homo iuſtus, quotieſcunque legitimè orat, meretur augmentum gratiæ, & ſatisfacit Deo pro aliqua pœna temporali, cui obnoxius eſt.

AR-

ARGVMENTVM aduerſarij retorquetur in ipſum aduerſarium.

25. Hactenus oſtendi, argumentũ aduerſarij nullam habere vim, ex duplici capite. Primo, quia oppugnat Scripturam, & communem Eccleſiæ conſuetudinem. Secundo, quia nititur falſis principiis ſeu fundamentis. Nunc ex alio capite idem demonſtrabo, facta prius duplici ſuppoſitione. Vna eſt, quod ſicut nos Catholici oramus pro defunctis; ſic etiam aduerſarij orant pro viuentibus. Altera, ſicut nos aliquando dubitamus, in quo ſtatu ſint defuncti, pro quibus oramus; ſic etiam aduerſarij ſæpe dubitant, in quo ſtatu ſint illi, pro quibus ipſi orant. Nam ſæpe orant pro abſentibus ægrotis aut in neceſſitate conſtitutis; & tamẽ eo ipſo tempore, quo orant, non ſciunt præſentem illorum ſtatum. Et aliquando fit, vt quos putant

iant ægrotos adhuc eſſe, iam mortui ſint, aut ſani.

Præmiſſa hac duplici ſuppoſitione retorqueo argumentum in aduerſarios, hoc modo:

Quidquid nō eſt ex fide, eſt peccatū:
Oratio Caluiniſtarum pro abſentib. non eſt ex fide:
Ergo eſt peccatum.

Probatio minoris.

Quidquid fit cum dubitatione vel hęſitatione aliqua, non eſt ex fide:
Oratio Caluiniſtarum pro abſentib. fit cum dubitatione vel hæſitatione aliqua:
Ergo non eſt ex fide:

Huius ſyllogiſmi maior probatur, quia fides eſt hypoſtaſis rerum ſperādarum. Si hypoſtaſis, non admittit hæſitationem.

Minor probatur, quia Caluiniſtæ, qui orant pro abſentibus, ignorant ſtatum abſentium, id eſt, vtrum abſentes ſint ex numero viuentium, an mortuorum.

Quid hic dicent aduerſarij? An

con-

concedent argumentum hoc eſſe efficax? Si efficax eſt, damnat ipſos aduerſarios. Si non eſt, non obeſt Catholicis in ſimili caſu. Quorſum ergo obtruditur? Sed vt clarius appareat, efficax non eſſe, reſpondebo ad vtrunq; ſyllogiſmum in forma, ex iis, quæ dicta ſunt. Igitur prior ſyllogiſmus debet formari hoc modo:

Quidquid fit contra dictamen conſcientiæ, peccatum eſt:
Orare pro defunctis vel abſentibus, fit contra dictamen conſcientiæ:
Ergo peccatum eſt.

Maior vera eſt; minor falſa, vt ſupra inſinuaui. Nihil ergo legitimè concluditur. Poſterior formãdus eſt hoc modo:

Quidquid fit cum aliqua dubitatione circa res à Deo reuelatas, non eſt ex fide.
Orare pro defunctis vel abſentibus fit cũ aliqua dubitatione circa res à Deo reuelatas:
Ergo non eſt ex fide.

Hic iterum maior vera, minor falſa

eſt.

eſt. Nec probatio minoris vim habet. Nam qui ignorat ſtatum defunctorũ aut abſentium, non dubitat de aliqua re à Deo reuelata; ſed de eo, de quo, ſalua fide, dubitari poteſt, vt ſupra ex plicatum eſt.

EPILOGVS.

26. Hæc ſunt, Ornatiſſime Domine, quæ ad diluendum aduerſarij argumentum oportuna videbantur. Si plura dixi, quàm neceſſe eſt, facile, vt opinor, ignoſces. Currētem calamum cohibere quis poteſt? Si pauciora, paratus ſum addere, quæ deſunt. Tantũ indica, & faciam. Interea, quod initio monui, certo tibi perſuadeas velim, non eo animo à me ſcripta hæc eſſe, vt te inſtruam (ſatis in ſimili materia inſtructus es) ſed vt morem tibi geram. Rogaſti, vt facerem: feci. Amicis hoc familiare eſt.

27. Quod attinet ad aduerſarium, tuæ diſcretionis ac prudentiæ eſt, vel exhibere illi hanc meam chartam, vel apud te ſeruare. Ingenium & ſto-

machum hominis non noui. Si tu noſti (quod veriſimile eſt) fac ex æquo & bono, quod in Domino videbitur. Ego certè (ſaluo meliori iudicio) non eodem modo cum omnibus agendű cenſeo. Quod vt liberius explicem, ſic accipe.

28. Triplex ferè aduerſariorum genus eſt. Alij in ſuo errore pertinaces ſunt: alij zeloſi: alij dubij ſeu fluctuãtes. Pertinaces ſunt, qui agnoſcunt ſe recedere à communi ſenſu Eccleſiæ, & tamen perſiſtunt in ſua opinione. Hi propriè dicuntur hæretici. Zeloſi ſunt, qui cùm ex quadam ignorantia perſuaſum habeant, ſuam ſectam eſſe veritati conſentaneam, magno ſtudio ac ardore illam tuentur, parati etiam vitam pro ea exponere, vt præ ſe ferunt. Dubij ſunt, qui ſimplici ac recto corde quærunt veram fidem & religionem: Et quia per ſe non poſſunt eam reperire, debent ab aliis iuuari ac inſtrui.

29. Primi ſimiles ſunt Phariſæis: ſecundi, Apoſtolo Paulo ante conuerſionem:

ſionem: tertij, Nicodemo in Euangelio, & Eunucho in Actibus Apoſtolorum. Et primi quidem rariſſime conuertuntur, propter ſuperbiam & duritiam cordis, iuxta illud Ioannis 12. 39. *Propterea non poterant credere, quia Deus excæcauit oculos eorum, & indurauit cor eorum.* Secundi verò, qui non ex malitia, ſed ex ignorantia errant, ſæpe à Deo miſericordiam conſequũtur, vt Paulus de ſeipſo teſtatur 1. Timoth. 1. 13. *Miſericordiam Dei conſecutus ſum, quia ignorans feci in incredulitate.* Tertij denique, ſi incidant in bonos viros, à quibus inſtruantur, facile iuuari ſolent: quo pacto Nicodemus à Chriſto, & Eunuchus à Philippo inſtructus & adiutus eſt.

30. Igitur, cum his omnibus, vt dixi, non eodem modo agendum eſt. Ac primo, pertinaces non facile admittendi ſunt ad diſputationem de fide & religione, quia cùm ſint ſuperbi & contumaces, non volunt reſipiſcere, etiamſi manifeſtè cõuincantur. Nec inter omnes hæreſiarchas vllum ha-

ctenus conſtat reſipuiſſe, niſi Berengarium. Vnde rectè Apoſtolus ad Tit. 3.10. *Hæreticum hominem poſt vnam & ſecundam correptionem deuita, quia ſubuerſus eſt, & proprio iudicio condemnatus*. Et Chriſtus Matt. 15 v. 14. *Sinite illos: cæci ſunt, & duces cæcorum*. Si tamē cum illis agendum eſt, propter fructū aliorum, tria ſeruari debent. Primo, coercendi ſunt intra limites certæ alicuius materiæ, ne ex vna in aliam dilabantur. Hoc enim fit ſine fructu. Secundo, reſtringendi ad formam ſyllogiſticam, vt vis argumenti appareat. Tertio, palam confundendi & increpandi. Sic Chriſtus agebat cum Phariſæis Matt. 23. 13. *Væ vobis Scribæ & Phariſæi hypocritæ*. Et Ioannes Baptiſta Matth. 3.7. *Progenies viperarum*. Et Stephanus Acto. 7.51. *Dura ceruice & incircumciſis cordibus: vos ſemper Spiritui Sancto reſiſtitis*. Hæc confuſio dupliciter prodeſt. Primo, quia per eam minuitur authoritas hæreticorum. Secundo, alij, qui illis adhærent, incipiunt eos contemnere & deteſtari.

Debet

Debet tamen eſſe confuſio rationabilis, quæ non fiat per conuitia & maledicta, ſed per iuſtam reprehẽſionem, aut apertam victoriam.

31. Cum zeloſis, qui pertinaces non ſunt, contrario modo, id eſt, modeſtè & beneuolè agendum eſt. Nec tam rationibus & argumẽtis obruendi, quã Deo per orationem commendandi ſunt. Sic Stephanus orabat pro Saulo, qui ex præpoſtero zelo defendebat Synagogam, & perſequebatur Eccleſiam. De quo Auguſtinus ſerm. 1. de Sanctis: *Si*, inquit, *S. Stephanus non ſic oraſſet, Eccleſia Paulum non haberet.* Et ſerm. 4. *Ideo de terra erectus eſt Paulus, quia in terra inclinatus exauditus eſt Stephanus.*

32. Dubij denique ſeu fluctuantes, qui ſincerè quærunt veritatẽ, fraternè & ad cuiuſque captum accommodatè tractandi ſunt: Et aliter docti & ingenioſi; aliter rudes & idiotæ inſtruendi. Sumamus exemplũ à Chriſto. Is ſimplicem Iudæorum turbam inſtruebat per parabolas & ſimilitu-

dines. Diſcipulis in Emaus euntibus, Moſen & Prophetas interpretabatur. Nicodemo, Baptiſmi neceſſitatem ex analogia humanæ generationis explicabat. Mulieri Samaritanę, ſe Meſſiam eſſe ex eo perſuadebat, quod oſtenderet ſe omnia ſcire, quæ circa illam eſſent. Hoc ipſa faſſa eſt, Ioan. 4. 29. *Venite & videte hominem, qui dixit mihi omnia, quæcunque feci. Nunquid ipſe eſt Chriſtus?*

33. Hæc generatim de triplici errantium genere à me dicta ſint. Nunc vide, in quo genere ſit aduerſarius, de quo agimus. Non credo pertinacem eſſe. Aut ſi eſt, ægrè ſanabitur. Nihilo minus experire, ſi vis, quid in tam clara luce dicturus ſit. Facilius cum illo tranſiges, ſi non pertinax, ſed vel zeloſus, vel dubius eſt. Zeloſum precibus; dubium rei perſpicuitate ad mẽtem reuocabis. Quod vt fiat, Deum Optimum Maximum ſupplex oro, & te incolumem, illum Catholicum eſſe ex animo precor. Vale Illuſtris Domine, & Devm viciſſim pro me ora.

Vien-

Viennæ, in diebus Rogationum, Anno CHRISTI milleſimo ſexcenteſimo decimoquinto.

Illuſtri D. V.

addictiſſimus

Martinus Becanus.

BIBLIOTECA